

Haydi Gölümse

Faaliyet ve Etki Raporu

2008–2012

İstanbul, Balat

İçindekiler

Özet	3
Sayısal Veri ve Okuma Çerçevesi	4
1. Raporun Amacı ve Kapsamı	5
2. Toplumsal Koşullar ve İhtiyaç Analizi	5
3. Programın Uygulama Yaklaşımı ve Temel İlkeleri	6
4. Uygulama Bulguları	7
5. Faaliyet Alanları	8
6. Dolaylı Etkiler ve Kurumsal Yayılım	9
7. Kurumsal Öğrenme ve Gelecek Perspektifi	10
8. Paydaşlar ve İş Birlikleri	10
9. Uygulama Çerçevesinin Değerlendirilmesi	11
10. Öğrenilen Dersler ve Gözlemler	11
11. Sınırlılıklar ve Karşılaşılan Zorluklar	11
12. Programın Kurumsal ve Toplumsal Katkısı	11
13. Sonuç ve Değerlendirme	11

Özet

Haydi Gülümse Sosyal Destek Programı, 2008–2012 yıllarında Özürlüler Vakfı tarafından öncelikle engelli çocuklara yönelik sağlık uygulamaları ve ailelere yönelik sosyal desteklerle yürütülmüştür. Engelli bireylerin ihtiyaçları, içinde bulundukları sosyal, ekonomik ve çevresel koşullarla birlikte değerlendirilmiştir.

Bu rapor, dönemde yürütülen faaliyetlerin kapsamını, uygulama süreçlerini ve kayıtlı çıktılarını sunmaktadır. Raporun dayandığı kayıtlar; vakfa ulaşan 2.583 resmî başvuru dosyası, bu başvurular arasından saha doğrulaması yapılan ve değerlendirme süreci tamamlanan 850 aileye ait sosyal inceleme kayıtları ile klinik ve uygulama belgeleridir.

Dönemde 551 çocuk cerrahi müdahaleden, 272 çocuk rehabilitasyon ve izleme sürecinden yararlanmış. Yardımcı teknoloji desteği alan 270 yararlanıcıya ilişkin dağılım; 76 protez uygulaması, 114 işitme cihazı ve 80 tekerlekli sandalye desteğidir. Ayrıca 50 psikososyal destek raporlanmış, 850 aileye sosyal destek sağlanmıştır.

Uygulamalar; başvuru kabulü, klinik değerlendirme, saha incelemesi, uygulama ve izleme aşamaları üzerinden yürütülmüştür. Müdahalelerin planlanmasında tıbbi gereksinimler ve hane koşulları birlikte dikkate alınmıştır. Sağlık destekleri; gıda, giyim, bilgilendirme ve rehberlik çalışmalarıyla desteklenmiştir.

Dönemin kayıtları, programın uygulama kapsamını ve farklı ihtiyaçlara yanıt verme biçimini göstermektedir. Sahada edinilen deneyim, kayıtlı çalışma yöntemlerinin ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesine dayanak oluşturmuştur. Rapor, Özürlüler Vakfının kurumsal kayıtları ve arşiv verileri esas alınarak hazırlanmıştır.

Sayısal Veri ve Okuma Çerçevesi

Göstergeler farklı kayıt birimlerini ifade etmektedir. Başvuru, kişi, aile ve uygulama sayıları birbirinin yerine kullanılmaz. Aynı kişi farklı desteklerden yararlanabileceğinden hizmet göstergeleri toplanarak tekil yararlanıcı sayısı oluşturulmaz.

Kavram	Tanım
Başvuru	Vakfa ulaşan destek talebi
Aile / Hane	Saha incelemesi yapılan yaşam birimi
Kişi	Hizmetten yararlanan birey
Vaka	Aktif izlenen başvuru
Ziyaret	Ev ziyareti
Görüşme	Telefon veya çevrim içi temas
Rehabilitasyon / Müdahale	Rehabilitasyon veya klinik müdahale süreci
Yardımcı teknoloji	Tıbbi cihaz veya destek ekipmanı

1. Raporun Amacı ve Kapsamı

Bu rapor, 2008–2012 yıllarında yürütülen Haydi Gülümse Sosyal Destek Programı'nın uygulama süreçlerini ve gerçekleştirilen müdahaleleri kayıtlı veriler üzerinden incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Sağlık müdahaleleri, rehabilitasyon ve sosyal destek faaliyetlerinin planlanma ve uygulama biçimleri ele alınmaktadır.

Kapsam; engelli çocuklara yönelik cerrahi operasyonları, bu operasyonları izleyen rehabilitasyon ve izleme süreçlerini, cerrahi dışı başvurulara yönelik yardımcı teknoloji desteklerini ve ailelere sunulan bilgilendirme, rehberlik ve aynı sosyal destekleri içermektedir.

Programın uygulama yaklaşımında bireyin tıbbi ihtiyaçları; sosyal, ekonomik ve çevresel koşullarıyla birlikte değerlendirilmiştir.

2. Toplumsal Koşullar ve İhtiyaç Analizi

2008–2012 dönemine ilişkin ihtiyaç analizi, vakfa ulaşan 2.583 resmî başvuru dosyasına dayanmaktadır. Bu başvurular arasından saha doğrulaması yapılan ve değerlendirme süreci tamamlanan 850 aileye ait sosyal inceleme kayıtları ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2.1 Sosyoekonomik ve Bölgesel Bulgular

İncelemelerde sağlık ve bakım gereksinimlerinin ailelerin yaşam koşullarıyla birlikte ele alınması gerektiği görülmüştür. Başvurular ağırlıklı olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Bu dağılım, hizmetlere erişimdeki bölgesel güçlüklerin değerlendirilmesinde dikkate alınmıştır.

Başvuruların önemli bir bölümünde ekonomik yoksunluk, düzensiz gelir ve sınırlı sosyal destek olanakları öne çıkmıştır. Bu koşullar, tedavi ve bakım süreçlerinin sürdürülmesini etkileyen ihtiyaç alanları olarak değerlendirilmiştir.

2.2 Müdahale Gereksinimleri

Başvuruların değerlendirilmesinde cerrahi müdahale gereksinimleri ile rehabilitasyon, yardımcı teknoloji, psikososyal destek ve rehberlik ihtiyaçları birlikte ele alınmıştır. Uygun destek türü, klinik değerlendirmeler ve saha incelemeleri doğrultusunda belirlenmiştir.

3. Programın Uygulama Yaklaşımı ve Temel İlkeleri

Program, bireyin sağlık durumunu yaşadığı sosyal, ekonomik ve fiziksel çevreyle birlikte değerlendiren bir sosyal destek yaklaşımıyla yürütülmüştür. Uygulamalar tekil tıbbi müdahalelerle sınırlı tutulmamış; bakım süreçlerinin sürekliliğini destekleyen sağlık, rehabilitasyon ve sosyal destekler birlikte planlanmıştır.

3.1 İhtiyaçların Birlikte Değerlendirilmesi

Her başvuru; tıbbi gereklilikler, hanenin sosyoekonomik durumu, bakım kapasitesi ve yaşam ortamının fiziksel koşulları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Müdahale planları, klinik kayıtların, sosyal inceleme raporlarının ve saha gözlemlerinin birlikte incelenmesiyle oluşturulmuştur.

Fiziksel çevredeki erişim güçlükleri, ulaşım sorunları, hizmetler hakkında bilgi eksikliği, ekonomik yoksunluk ve sosyal izolasyon, ihtiyaç değerlendirmesinde dikkate alınan koşullar arasındadır.

3.2 Uygulama İlkeleri

İzlenebilirlik, hak temelli planlama, mahremiyet ve bilgilendirilmiş onam uygulama sürecinin temel ilkeleridir. Başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme bilgileri kurumsal kayıtlar üzerinden belgelenmiştir.

Başvurudan izlemeye

1 Başvuru kabulü	2 Klinik değerlendirme	3 Saha incelemesi	4 Uygulama	5 İzleme
------------------	------------------------	-------------------	------------	----------

4. Uygulama Bulguları

Bu bölümde 2008–2012 döneminin klinik müdahaleleri, rehabilitasyon ve izleme çalışmaları, yardımcı teknoloji destekleri ve sosyal destek göstergeleri sunulmaktadır. Veriler, program kayıtları ve uygulama belgelerine dayanmaktadır.

4.1 Klinik ve Teknik Uygulamalar

Destek türü	Kayıtlı sayı
Cerrahi müdahaleden yararlanan çocuk	551
Protez uygulaması	76
İşitme cihazı desteği	114
Tekerlekli sandalye desteği	80
Rehabilitasyon ve izleme sürecinden yararlanan çocuk	272
Psikososyal destek	50
Sosyal destek alan aile	850

Kaynak: Özürlüler Vakfı uygulama kayıtları (2008–2012).

Protez, işitme cihazı ve tekerlekli sandalye kalemleri, raporda belirtilen 270 yardımcı teknoloji yararlanıcısının dağılımını oluşturmaktadır; bu toplam üç kaleme ayrıca eklenmez.

Rehabilitasyon ve izleme göstergesi yalnızca fizik tedavi sayısını, psikososyal destek göstergesi ise yalnızca psikolojik tedavi sayısını ifade etmez.

4.2 Uygulama Sürekliliği

Destekler, klinik müdahalelerle birlikte rehabilitasyon, izleme, yardımcı teknoloji temini ve ailelere yönelik sosyal destekleri kapsamıştır. Bu uygulamalar, bireyin ihtiyaçlarına uygun bir plan içinde yürütülmüştür.

5. Faaliyet Alanları

Faaliyet alanları, başvurularda belirlenen ihtiyaçlara göre yapılandırılmıştır. Planlamada tıbbi gereklilikler, sosyal uygunluk, hane koşulları ve uygulamaların sürdürülebilirliği dikkate alınmıştır.

5.1 Sağlık Müdahaleleri

Sağlık müdahaleleri, başvuruların klinik değerlendirme sonuçlarına göre planlanmış ve ilgili branş hekimlerinin görüşleri doğrultusunda uygulanmıştır.

5.2 Rehabilitasyon ve İzleme Çalışmaları

Cerrahi müdahaleleri izleyen rehabilitasyon süreçleri ve cerrahi dışı başvurulara yönelik fizik tedavi uygulamaları, belirlenen izleme planları doğrultusunda yürütülmüştür.

5.3 Yardımcı Teknoloji ve Tıbbi Cihaz Desteği

Protez, işitme cihazı, tekerlekli sandalye ve diğer yardımcı teknoloji ihtiyaçları değerlendirilmiş; ölçüm, uyarlama ve teslim süreçleri tamamlanarak destekler ulaştırılmıştır.

5.4 Aile Bilgilendirme ve Rehberlik Çalışmaları

Ailelere yönelik bilgilendirme ve rehberlik çalışmaları, sağlık ve sosyal destek süreçlerine bilinçli katılımı desteklemek amacıyla yürütülmüştür.

5.5 Günlük Yaşamı Destekleyen Aynı Uygulamalar

Gıda, hijyen ve mevsimlik giyim destekleri, hanelerin günlük yaşam ihtiyaçları dikkate alınarak planlanmıştır. Gıda, giyim ve hijyen için ayrı teslim sayıları raporlanmadığından bu kalemlere ilişkin sayısal dağılım sunulmamaktadır. Sosyal destek alan 850 aile, ürün veya paket sayısını ifade etmemektedir.

6. Dolaylı Etkiler ve Kurumsal Yayılım

Program, doğrudan desteklerin yanı sıra saha uygulamaları, kurumsal işleyiş ve paydaş ilişkileri üzerinden deneyim oluşturmıştır.

6.1 Kurumlar Arası Koordinasyon

Kamu kurumları, sağlık kuruluşları ve sivil toplum aktörleriyle yürütülen çalışmalar, başvuru değerlendirme ve sahaya erişim süreçlerinin koordinasyonunu desteklemiştir.

6.2 Aileler Arası Deneyim Paylaşımı

Saha temaslarında benzer süreçlerden geçen aileler arasında bilgi ve deneyim paylaşımı gözlenmiştir.

6.3 Kurumsal Kayıt ve Veri Yönetimi

Başvuru, uygulama ve izleme kayıtları, kurumsal deneyimin korunmasına ve sonraki çalışmaların değerlendirilmesine katkı sağlamıştır.

6.4 Yerel Uygulama Kapasitesi

Yerel sağlık kuruluşlarıyla yürütülen çalışmalar, saha uygulamalarının koordinasyonuna ve hizmetlere erişimin desteklenmesine katkı sağlamıştır.

6.5 Toplumsal Görünürlük

Faaliyetler, engelli bireylerin sağlık ve sosyal destek ihtiyaçlarının birlikte ele alınmasına ilişkin uygulama deneyimi ve farkındalık oluşturmıştır.

7. Kurumsal Öğrenme ve Gelecek Perspektifi

2008–2012 dönemi, saha deneyiminin kayıt altına alındığı ve uygulama süreçlerinin kurumsal düzeyde yapılandırıldığı bir dönemdir.

7.1 Uygulama Kapasitesinin Gelişimi

Başvuru kabulü, klinik değerlendirme ve saha doğrulama süreçleri, daha düzenli ve izlenebilir bir işleyişin oluşturulmasını desteklemiştir.

7.2 Sonraki Dönemlere Aktarılan Deneyim

Bu dönemde edinilen saha deneyimi ve uygulama kayıtları, 2013–2017 dönemi dahil sonraki çalışmaların planlanmasında yararlanılabilecek bir bilgi birikimi oluşturmuştur.

8. Paydaşlar ve İş Birlikleri

Sağlık ve sosyal destek uygulamaları, farklı kurum ve uzmanların katılımıyla yürütülmüştür.

8.1 Akademik ve Tıbbi İş Birlikleri

Üniversite hastaneleri ve uzman hekimlerle yürütülen çalışmalar, müdahale planlarının tıbbi değerlendirmelere dayanmasını sağlamıştır.

8.2 Özel Sağlık Kuruluşlarıyla Çalışmalar

Bazı cerrahi ve teknik uygulamalarda gerekli uzmanlık ve altyapıyı sağlayan sağlık kuruluşlarıyla iş birliği yapılmıştır.

8.3 Kamu Kurumları ve Yerel Yönetimler

Muhtaçlık belgeleri ve sahaya erişim konularında ilgili kurumlarla koordinasyon sağlanmıştır.

8.4 Tıbbi Teknoloji ve Tedarik Paydaşları

Yardımcı teknoloji temininde ölçüm, uyarılma ve teslim süreçlerini yürüten paydaşlarla çalışılmıştır.

8.5 Gönüllü Destek Ağı

Bazı saha ve bilgilendirme faaliyetlerinde gönüllü uzmanların katkısından yararlanılmıştır.

9. Uygulama Çerçevesinin Değerlendirilmesi

Faaliyetler; başvuru kabulünden izlemeye uzanan, kayıtlı ve izlenebilir bir süreç içinde yürütülmüştür. Sağlık müdahaleleri ile sosyal desteklerin birlikte ele alınması, farklı ihtiyaçların uygun uygulamalarla karşılanmasını desteklemiştir.

10. Öğrenilen Dersler ve Gözlemler

Sağlık ve sosyal desteklerin birlikte planlanması, ihtiyaçların sahadaki koşullar dikkate alınarak değerlendirilmesini güçlendirmiştir. Kayıt ve izleme süreçlerinde kullanılan sistematik yöntemler, çalışmaların değerlendirilmesine ve kurumsal deneyimin korunmasına olanak sağlamıştır.

11. Sınırlılıklar ve Karşılaşılan Zorluklar

Başvuruların mevcut kaynakların üzerinde olması, tüm taleplerin aynı hızda karşılanmasını zorlaştırmıştır. Coğrafi dağılım ve idari süreçlerdeki farklılıklar, bazı uygulamaların zamanlamasını etkilemiştir.

12. Programın Kurumsal ve Toplumsal Katkısı

Program, vakfın uygulama kapasitesinin gelişmesine ve kayıtlı çalışma yöntemlerinin yerleşmesine katkı sağlamıştır. Sağlık, bakım ve günlük yaşam ihtiyaçlarının birlikte değerlendirilmesiyle edinilen deneyim, sonraki dönem çalışmalarına dayanak oluşturmuştur.

13. Sonuç ve Değerlendirme

2008–2012 döneminde sağlık ve sosyal destekler, klinik değerlendirmeler ve saha incelemeleri doğrultusunda birlikte planlanmıştır. Başvuru, müdahale, rehabilitasyon ve izleme kayıtları, gerçekleştirilen çalışmaların kapsamını belgelemektedir.

Dönemin uygulama deneyimi; tıbbi gereksinimlerin, ailelerin yaşam koşullarının ve hizmetlere erişim güçlüklerinin birlikte ele alınmasının önemini göstermiştir. Bu birikim, programın sonraki yıllarda geliştirilmesine ve ailelerin farklı ihtiyaçlarına yanıt verecek uygulamaların planlanmasına temel oluşturmuştur.